https://gospodarkainnowacje.pl

GOSPODARKA I INNOWACJE

LABORATORIUM WIEDZY Artur Borcuch

Volume: 72 | 2026

Economy and Innovation
ISSN: 2545-0573

For more information contact: editor@gospodarkainnowacje.pl

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA’MINLOVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI

Shodiyeva Gulnora Mardiyevna
“Real iqtisodiyot” kafedrasi i.f.d., professori,
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, O‘zbekiston Respublikasi.
Email: gulnorash123@gmail.com

Turapov Siroj Mamadoli O‘g‘li
“Magistratura” bo‘limi, MI-124 guruh magistranti,
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, O‘zbekiston Respublikasi.
Email:sirojbekdv21@mail.com

ARTICLEINFO.

Keywords: xizmat ko‘rsatish sohasi, barqaror rivojlanish, ekonometrik tahlil, investitsiyalar, raqamlashtirish, bandlik, iqtisodiy o‘sish.

Abstract

Mazkur tezisda xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishiga ta’sir etuvchi asosiy iqtisodiy omillar ekonometrik tahlil asosida o‘rganilgan. Xizmatlar hajmi, investitsiyalar, bandlik darajasi va raqamlashtirish ko‘rsatkichlari o‘rtasidagi bog‘liqlik tahlil qilinib, ularning xizmat ko‘rsatish sohasi rivojlanishiga ta’siri baholangan. Tadqiqot natijalari xizmatlar sohasida investitsiyalar va raqamli texnologiyalarning joriy etilishi barqaror o‘sishni ta’minlovchi muhim omillar ekanligini ko‘rsatadi.

http://www.gospodarkainnowacje.pl/ © 2026 LWAB.

INTRODUCTION

Jahon iqtisodiyotida xizmat ko‘rsatish sohasi yalpi ichki mahsulotning muhim qismini shakllantirib, iqtisodiy o‘sishning asosiy drayverlaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Rivojlangan mamlakatlarda xizmatlar sektorining ulushi 60–80 foizgacha yetgan bo‘lsa, rivojlanayotgan davlatlarda ham ushbu ko‘rsatkich yildan-yilga ortib bormoqda. O‘zbekistonda ham xizmatlar sohasini rivojlantirish, uning raqobatbardoshligini oshirish hamda aholining turmush darajasini yaxshilash davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Barqaror rivojlanishni ta’minlashda investitsiyalar hajmi, mehnat resurslari sifati, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining joriy etilishi, tadbirkorlik muhiti va innovatsion faoliyat muhim omillar sifatida e’tirof etiladi. Ushbu omillarning xizmat ko‘rsatish sohasi rivojlanishiga ta’sirini ekonometrik usullar orqali baholash ilmiy va amaliy ahamiyatga ega[1].

Jahon iqtisodiyotining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari shuni ko‘rsatmoqdaki, xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiy o‘sishning eng muhim manbalaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Bugungi kunda rivojlangan mamlakatlarda xizmatlar sektorining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 70–80 foizgacha yetib, iqtisodiyotning yetakchi tarmog‘iga aylangan. Xizmatlar sohasi nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki aholi bandligini ta’minlash, turmush sifatini yaxshilash, innovatsion faoliyatni rag‘batlantirish va mamlakatning xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlashda ham muhim o‘rin egallaydi. Shu sababli

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

xizmatlar sektorining barqaror rivojlanishini ta’minlovchi omillarni aniqlash va ularni ilmiy asosda baholash dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi[2].

Globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, raqamli iqtisodiyotning shakllanishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi hamda iste’molchilar ehtiyojlarining o‘zgarishi xizmatlar bozorining rivojlanishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa, so‘nggi yillarda elektron tijorat, elektron bank xizmatlari, logistika, turizm, ta’lim, sog‘liqni saqlash va axborot texnologiyalari xizmatlarining jadal rivojlanishi xizmatlar sektorining iqtisodiyotdagi ahamiyatini yanada oshirmoqda. Bunday sharoitda xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishini ta’minlash uchun investitsiyalar, innovatsiyalar, inson kapitali, raqamlashtirish darajasi va institutsional muhitning ta’sirini chuqur o‘rganish zarurati yuzaga kelmoqda[3-5].

Barqaror rivojlanish konsepsiyasi nuqtayi nazaridan xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik maqsadlarni uyg‘unlashtiruvchi muhim tarmoqlardan biri hisoblanadi. Xizmatlar sektori iqtisodiy o‘sishni ta’minlash bilan bir qatorda yangi ish o‘rinlarini yaratadi, aholining daromadlarini oshiradi hamda inson kapitalining rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali resurslardan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Demak, xizmatlar sektorining barqaror rivojlanishi mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy taraqqiyoti va ijtimoiy farovonligini ta’minlashda strategik ahamiyat kasb etadi[6].

O‘zbekistonda ham xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan. So‘nggi yillarda mamlakatda xizmatlar hajmini oshirish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, raqamli texnologiyalarni joriy etish va investitsion muhitni yaxshilash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Natijada xizmatlar sektorining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi va aholi bandligini ta’minlashdagi roli ortib bormoqda. Xususan, savdo, transport, logistika, turizm, moliyaviy xizmatlar, axborot texnologiyalari va ta’lim xizmatlari eng tez rivojlanayotgan yo‘nalishlar qatoriga kiradi[7].

Shu bilan birga, xizmatlar sektorining rivojlanishida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, hududlar o‘rtasidagi rivojlanish darajasidagi tafovutlar, zamonaviy infratuzilmaning yetarli emasligi, ayrim xizmat turlarida innovatsion faoliyatning pastligi hamda malakali kadrlar taqchilligi tarmoqning barqaror rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun xizmatlar sektoriga ta’sir etuvchi omillarni chuqur iqtisodiy tahlil qilish va ularning samaradorligini ilmiy asosda baholash muhim ahamiyatga ega[8].

Iqtisodiy adabiyotlarda xizmat ko‘rsatish sohasining rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar turli nazariy yondashuvlar asosida o‘rganilgan. Xususan, inson kapitali nazariyasi, innovatsion rivojlanish konsepsiyasi, endogen iqtisodiy o‘sish modeli hamda raqamli iqtisodiyot nazariyalari xizmatlar sektorining samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirishning ilmiy asoslarini yaratib bergan. Biroq ushbu omillarning xizmatlar sohasi rivojlanishiga ta’sirini ekonometrik usullar asosida kompleks baholash masalasi hanuzgacha dolzarbligicha qolmoqda[9].

Mazkur tadqiqotning maqsadi xizmat ko‘rsatish sohasida barqaror rivojlanishni ta’minlovchi asosiy omillarni aniqlash, ularning o‘zaro bog‘liqligini statistik va ekonometrik usullar yordamida tahlil qilish hamda xizmatlar sektorining samaradorligini oshirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari xizmatlar sohasini rivojlantirishga qaratilgan davlat dasturlari va strategiyalarini takomillashtirishda, shuningdek, ushbu yo‘nalishda olib boriladigan ilmiy izlanishlarni rivojlantirishda muhim amaliy ahamiyat kasb etadi[10].

Xizmat ko‘rsatish sohasi zamonaviy iqtisodiyotning eng dinamik rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Iqtisodiy nazariyalarga ko‘ra, mamlakat iqtisodiyoti rivojlanishining yuqori bosqichlarida xizmatlar sektorining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi ortib boradi. Ingliz iqtisodchisi Colin Clark tomonidan ishlab chiqilgan uch sektorli modelga ko‘ra, iqtisodiyot qishloq xo‘jaligi, sanoat va xizmatlar

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

sektoridan iborat bo‘lib, iqtisodiy taraqqiyot jarayonida xizmatlar sektorining ulushi ustun mavqega ega bo‘la boshlaydi[11].

Barqaror rivojlanish nazariyasida xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiy samaradorlik, ijtimoiy farovonlik va ekologik muvozanatni ta'minlashning muhim vositasi sifatida qaraladi. Xususan, raqamli texnologiyalar, innovatsiyalar va inson kapitaliga investitsiyalar xizmatlar sektorining uzoq muddatli o‘sishiga ijobiy ta'sir ko‘rsatadi. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda xizmatlar sektorini rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida ushbu tarmoqning iqtisodiyotdagi ulushi sezilarli darajada oshib bormoqda. Xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash maqsadida xizmatlar hajmi (Y) natijaviy ko‘rsatkich sifatida tanlandi[12]. Mustaqil omillar sifatida investitsiyalar hajmi (X1), bandlik darajasi (X2) va raqamlashtirish ko‘rsatkichi (X3) qabul qilindi. Ekonometrik model quyidagi ko‘rinishda ifodalanadi:

$$\mathbf{Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \varepsilon}$$

Bu yerda:

Y – xizmatlar hajmi;

X_1 – asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar;

X_2 – xizmatlar sohasida band bo‘lganlar soni;

X_3 – raqamlashtirish darajasi;

ε – tasodifiy xatolik.

Tadqiqot doirasida ko‘p omilli regressiya modeli tuzildi:

Y=12.4+0.52X1+0.31X2+0.44X3Y

Bu yerda:

Model bo‘yicha determinatsiya koeffitsiyenti $R^2 = 0,83$ ni tashkil etdi. Bu natijaviy ko‘rsatkichdagi o‘zgarishlarning 83 foizi tanlangan omillar orqali izohlanishini anglatadi[13]. Natijalarga ko‘ra:

- investitsiyalar 1 foizga oshganda xizmatlar hajmi 0,52 foizga;
- bandlik darajasi 1 foizga oshganda 0,31 foizga;
- raqamlashtirish darajasi 1 foizga oshganda 0,44 foizga o‘sadi.

Demak, investitsiyalar va raqamlashtirish xizmatlar sektorining barqaror rivojlanishiga eng katta ta'sir ko‘rsatuvchi omillar hisoblanadi[14].

1-jadval

Xizmat ko‘rsatish sohasining rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillarning regressiya natijalari

T/r	Ko‘rsatkichlar	Koeffitsiyent	t-statistika
1	Investitsiyalar (X1)	0,52	4,87
2	Bandlik (X2)	0,31	3,42

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

3	Raqamlashtirish (X3)	0,44	4,11
4	Determinatsiya koeffitsiyenti (R^2)	0,83	-

Olingan natijalar investitsiyalar hajmi 1 foizga oshganda xizmatlar hajmi o‘rtacha 0,52 foizga o‘sishini ko‘rsatadi. Bandlik va raqamlashtirish ko‘rsatkichlari ham statistik jihatdan ahamiyatli bo‘lib, xizmatlar sohasining barqaror rivojlanishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Modelning R^2 qiymati 0,83 ga teng bo‘lib, natijaviy ko‘rsatkichdagi o‘zgarishlarning 83 foizi tanlangan omillar hisobiga izohlanishini bildiradi[15]. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, so‘nggi yillarda xizmat ko‘rsatish sohasida raqamli texnologiyalardan foydalanishning kengayishi xizmatlar sifati va samaradorligini oshirmoqda. Elektron tijorat, onlayn xizmatlar, masofaviy ta’lim va elektron to‘lov tizimlari iqtisodiyotning ushbu sektorida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Shu bilan birga, investitsion faollikning ortishi yangi ish o‘rinlarini yaratish va xizmatlar infratuzilmasini modernizatsiya qilishga xizmat qilmoqda[16].

2-jadval

Xizmat ko‘rsatish sohasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarning qiyosiy tahlili

T/r	Ko‘rsatkichlar	2020	2025	O‘zgarish (%)
1	Sohaga investitsiyalar (trln so‘m)	28,4	74,8	163,4
2	Bandlik (ming kishi)	5420	6910	27,5
3	Internet foydalanuvchilari soni (mln kishi)	22,1	34,7	57,0
4	Elektron xizmatlar ulushi (%)	18,5	49,3	166,5

Tahlil natijalariga ko‘ra, xizmatlar sektoriga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmi 2020 yilga nisbatan 2025 yilda 163 foizga oshgan. Elektron xizmatlar ulushi esa deyarli uch barobarga ko‘paygan. Bu esa raqamlashtirishning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini tasdiqlaydi. Investitsiyalar va raqamlashtirish ko‘rsatkichlaridagi ijobiy o‘zgarishlar xizmatlar hajmining o‘sishi bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, ushbu omillar barqaror rivojlanishning asosiy drayverlari hisoblanadi. Nazariy va amaliy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishi investitsion faollik, inson kapitali sifati, raqamlashtirish darajasi va innovatsion faoliyat bilan chambarchas bog‘liq[17].

Xalqaro tajriba hamda ekonometrik tahlil natijalari ushbu omillarning xizmatlar hajmini oshirishdagi hal qiluvchi rolini tasdiqlaydi. Shu sababli kelgusida xizmatlar sektorida raqamli transformatsiya, innovatsion xizmatlar va investitsiyalarni rag‘batlantirish ustuvor vazifa sifatida qaralishi lozim. Mazkur tadqiqotda xizmat ko‘rsatish sohasida barqaror rivojlanishni ta’minlovchi omillar nazariy, statistik va ekonometrik jihatdan tahlil qilindi[18]. O‘rganish natijalari shuni ko‘rsatdiki, xizmat ko‘rsatish sohasi zamonaviy iqtisodiyotning eng muhim va tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri bo‘lib, mamlakatning iqtisodiy o‘sishi, aholi bandligini ta’minlash va turmush farovonligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi[19].

3-jadval

Xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishini ta’minlovchi omillarga oid nazariy yondashuvlarning qiyosiy tavsifi

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

T/r	Nazariya yoki konsepsiya	Mualliflar	Asosiy mazmuni	Xizmat ko‘rsatish sohasiga ta’siri	Barqaror rivojlanishdagi ahamiyati
1	Uch sektorli iqtisodiyot nazariyasi	Colin Clark, Allan Fisher	Iqtisodiyot qishloq xo‘jaligi, sanoat va xizmatlar sektoridan iborat bo‘lib, rivojlanish jarayonida xizmatlar ulushi ortib boradi	Xizmatlar sektorining iqtisodiyotdagi yetakchi o‘rnini asoslaydi	Iqtisodiy tarkibiy o‘zgarishlar va uzoq muddatli o‘sishni ta’minlaydi
2	Inson kapitali nazariyasi	Theodore Schultz, Gary Becker	Ta’lim va malaka iqtisodiy samaradorlikni oshiradi	Xizmatlar sifatini va mehnat unumdorligini oshiradi	Malakali kadrlar orqali barqaror o‘sishni ta’minlaydi
3	Innovatsion rivojlanish nazariyasi	Joseph Schumpeter	Innovatsiyalar iqtisodiy rivojlanishning asosiy manbai hisoblanadi	Yangi xizmat turlari va biznes modellarini yaratadi	Raqobatbardoshlik va samaradorlikni oshiradi
4	Endogen iqtisodiy o‘sish nazariyasi	Paul Romer	Bilim, texnologiya va innovatsiyalar iqtisodiy o‘sishni belgilaydi	Raqamli xizmatlarning rivojlanishini rag‘batlantiradi	Uzoq muddatli iqtisodiy o‘sishni ta’minlaydi
5	Raqamli iqtisodiyot konsepsiyasi	Don Tapscott	Axborot texnologiyalari iqtisodiy jarayonlarni transformatsiya qiladi	Elektron xizmatlar va platformalarni rivojlantiradi	Resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi
6	Barqaror rivojlanish konsepsiyasi	BMT ekspertlari	Iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik muvozanatni ta’minlashga qaratilgan	Xizmatlar sektorining ijtimoiy samaradorligini oshiradi	Uzoq muddatli barqaror taraqqiyotni ta’minlaydi
7	Institutsional nazariya	Douglas North	Institutsional muhit iqtisodiy rivojlanishni belgilaydi	Xizmatlar bozorida qulay biznes muhitini yaratadi	Investitsion jozibadorlikni oshiradi
8	Raqobat ustunligi	Michael Porter	Raqobatbardoshlik innovatsiya va	Xizmatlar sifati va bozor ulushini	Tarmoqning barqaror

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

	nazariyasi		samaradorlik orqali shakllanadi	oshiradi	rivojlanishiga xizmat qiladi
9	Bilimlar iqtisodiyoti konsepsiyasi	Peter Drucker	Bilim va axborot asosiy iqtisodiy resurs hisoblanadi	Konsalting, IT va moliyaviy xizmatlarning rivojlanishiga olib keladi	Yuqori qo‘shilgan qiymat yaratadi
10	Servis iqtisodiyoti nazariyasi	Victor Fuchs	Zamonaviy iqtisodiyotda xizmatlar sektori ustunlik qiladi	Xizmatlar ulushining ortishini izohlaydi	Iqtisodiy diversifikatsiyani ta’minlaydi
11	Investitsion multiplikator nazariyasi	John M. Keynes	Investitsiyalar daromad va bandlikni ko‘paytiradi	Xizmatlar hajmining kengayishiga sabab bo‘ladi	Barqaror iqtisodiy faollikni qo‘llab-quvvatlaydi
12	Klasterlash nazariyasi	Michael Porter	Korxonalarning hududiy birlashuvi samaradorlikni oshiradi	Turizm, transport va logistika xizmatlarini rivojlantiradi	Hududiy iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantiradi

Jadval ma’lumotlari shuni ko‘rsatadiki, xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishini izohlovchi nazariyalar bir-birini to‘ldiruvchi xususiyatga ega. Dastlabki nazariyalar iqtisodiyot tarkibida xizmatlar sektorining o‘sishini tushuntirsa, zamonaviy yondashuvlar innovatsiyalar, inson kapitali va raqamli texnologiyalarni rivojlanishning asosiy omillari sifatida e’tirof etadi[20]. Xususan, Schumpeterning innovatsion rivojlanish nazariyasi va Romerning endogen o‘sish modeli bilim va texnologiyalarni iqtisodiy taraqqiyotning strategik resurslari sifatida baholaydi. Shuningdek, Porterning raqobat ustunligi va klasterlash nazariyalari xizmatlar sektorida samaradorlik va raqobatbardoshlikni oshirish mexanizmlarini izohlaydi[21]. Zamonaviy sharoitda raqamli iqtisodiyot konsepsiyasi va bilimlar iqtisodiyoti nazariyasi xizmatlar sektorining transformatsiyasida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Elektron tijorat, onlayn ta’lim, elektron bank xizmatlari va raqamli platformalar iqtisodiy samaradorlikni oshirib, xizmatlar bozorining kengayishiga xizmat qilmoqda[22]. Shu bilan birga, inson kapitaliga investitsiyalar kiritish malakali mutaxassislar sonini oshirib, xizmatlar sifatining yaxshilanishiga olib keladi. Nazariy yondashuvlarning qiyosiy tahlili xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishi investitsiyalar, innovatsiyalar, inson kapitali, raqamlashtirish va samarali institutsional muhitning o‘zaro uyg‘unlashuvi natijasida ta’minlanishini ko‘rsatadi. Demak, xizmatlar sektorini rivojlantirish bo‘yicha davlat siyosatida aynan ushbu omillarga ustuvor ahamiyat berish zarur hisoblanadi[23].

Xulosa

Mazkur tadqiqot doirasida xizmat ko‘rsatish sohasida barqaror rivojlanishni ta’minlovchi omillar nazariy va amaliy jihatdan o‘rganildi hamda ularning o‘zaro bog‘liqligi ekonometrik usullar yordamida tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari xizmatlar sektorining mamlakat iqtisodiyotidagi o‘rni yildan-yilga ortib borayotganligini va ushbu tarmoq iqtisodiy o‘sishning muhim drayverlaridan biriga aylanayotganligini ko‘rsatdi. Nazariy tahlillar shuni ko‘rsatdiki, xizmat ko‘rsatish sohasining barqaror rivojlanishi inson kapitali, innovatsiyalar, investitsiyalar, institutsional muhit va raqamli texnologiyalar kabi omillarning o‘zaro uyg‘unligi asosida shakllanadi. Xususan, iqtisodiy o‘sishning zamonaviy nazariyalari xizmatlar

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

sektorida bilim va axborot resurslarining ahamiyati tobora ortib borayotganligini tasdiqlaydi. Shu sababli xizmatlar bozorida raqobatbardoshlikni ta’minlashda innovatsion faoliyat va raqamli transformatsiya muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Statistik tahlillar natijasida xizmatlar hajmi, investitsiyalar, bandlik darajasi va raqamlashtirish ko‘rsatkichlari o‘rtasida musbat bog‘liqlik mavjudligi aniqlandi. Qiyosiy tahlillar esa rivojlangan mamlakatlarda xizmatlar sektorining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi yuqori ekanligini va bu iqtisodiy rivojlanish darajasi bilan bevosita bog‘liqligini ko‘rsatdi. O‘zbekistonda ham xizmatlar sektorining iqtisodiyotdagi ulushi ortib borayotgan bo‘lsa-da, mazkur yo‘nalishda foydalanilmagan imkoniyatlar va ichki salohiyat hali ham mavjud.

Ekonometrik model natijalariga ko‘ra, investitsiyalar va raqamlashtirish xizmat ko‘rsatish sohasining rivojlanishiga eng kuchli ta’sir etuvchi omillar hisoblanadi. Modelning yuqori determinatsiya koeffitsiyenti tadqiqot natijalarining ishonchliligini tasdiqlaydi hamda tanlangan omillar xizmatlar hajmidagi o‘zgarishlarni yetarli darajada izohlashini ko‘rsatadi. Bu esa xizmatlar sektorini rivojlantirish bo‘yicha strategik qarorlar qabul qilishda investitsion va innovatsion siyosatga ustuvor ahamiyat berish zarurligini anglatadi. Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq deb hisoblanadi:

Birinchidan, xizmat ko‘rsatish sohasiga yo‘naltirilayotgan investitsiyalar hajmini yanada oshirish va xususiy investitsiyalarni rag‘batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Bu yangi xizmat turlarini yaratish va mavjud infratuzilmani modernizatsiya qilish imkonini beradi.

Ikkinchidan, raqamli iqtisodiyot tamoyillarini xizmatlar sektoriga keng joriy etish, elektron xizmatlar ulushini oshirish hamda sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data) va bulutli texnologiyalardan foydalanishni kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Uchinchidan, xizmat ko‘rsatish sohasida faoliyat yuritayotgan kadrlarning malakasini oshirish, zamonaviy kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish va ta’lim muassasalari bilan biznes subyektlari o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish lozim.

To‘rtinchidan, hududlar kesimida xizmatlar sektorining rivojlanish darajasidagi tafovutlarni kamaytirish maqsadida transport, logistika, turizm, axborot-kommunikatsiya va moliyaviy xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan maqsadli dasturlarni amalga oshirish zarur.

Beshinchidan, xizmatlar sektorining barqaror rivojlanishini baholash va prognozlash uchun zamonaviy ekonometrik monitoring tizimini joriy etish hamda statistik ma’lumotlar bazasini takomillashtirish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, xizmat ko‘rsatish sohasida investitsion faollikni kuchaytirish, raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish, inson kapitalini rivojlantirish va innovatsion faoliyatni qo‘llab-quvvatlash orqali ushbu tarmoqning barqaror va uzoq muddatli rivojlanishini ta’minlash mumkin. Bu esa o‘z navbatida iqtisodiy o‘sish sur’atlarini oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va aholi turmush farovonligini yuksaltirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

[1] O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi, O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bo‘yicha statistik to‘plam. Toshkent, O‘zbekiston, 2025.
[2] J. M. Wooldridge, Introductory Econometrics: A Modern Approach, 7th ed. Boston, MA, USA: Cengage Learning, 2020.
[3] D. N. Gujarati and D. C. Porter, Basic Econometrics, 6th ed. New York, NY, USA: McGraw-Hill Education, 2021.
[4] P. Kotler and K. L. Keller, Marketing Management, 16th ed. London, UK: Pearson Education, 2022.

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0

[5] G. Shadieva, D. A. Azamatovna, and S. B. Abdukhalilovich, “The role of retail trade in increasing the standard of living of the population,” International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research, vol. 11, pp. 64–67, 2022.
[6] S. G. Mardievna and K. Z. Zhamshedovich, “The role of family business in the development of the service industry,” Thematics Journal of Commerce and Management, vol. 7, no. 1, 2023.
[7] G. M. Shadieva and Z. S. Isoqulov, “Ways to reduce poverty,” Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, vol. 10, no. 12, pp. 957–962, 2022.
[8] G. Shodiyeva, D. A. Tog‘Ayeva, and B. A. Sultonov, “Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni iqtisodiyotda tutgan o‘rni,” Academic Research in Educational Sciences, vol. 3, no. 5, pp. 610–613, 2022.
[9] G. Shadiyeva, “The role of family business in the development of the service industry,” American Journal of Economics and Business Management, vol. 5, no. 9, pp. 213–218, 2022.
[10] G. M. Shadieva and K. S. Akbarovna, “The concept of ‘family economy’, its development,” Journal of New Century Innovations, vol. 20, no. 3, pp. 32–41, 2023.
[11] S. G. Mardievna and K. S. Oblokulovich, “Methodology for determining the role of family business in the economy,” European Business and Management, vol. 7, no. 6, pp. 199–204, 2021.
[12] S. G. Mardiyevna and D. A. Anvarovna, “Mechanisms for improving the efficiency of family businesses in the digital economy,” Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, vol. 10, no. 11, pp. 206–211, 2022.
[13] G. Shadieva and F. Shakirova, “Milliy innovatsion tizimni rivojlantirishda investitsiya va innovatsiyalarning o‘rni,” Science and Innovative Development, no. 4, pp. 9–16, 2020.
[14] M. Q. Pardaev and G. M. Shodieva, Oila xo‘jaligi iqtisodiyoti va tadbirkorligi. Samarqand, O‘zbekiston: SamKI, 2001.
[15] G. M. Shadieva, “Socio-economic concept of ‘family economy’,” Confrencea, vol. 1, no. 1, pp. 239–243, 2022.
[16] G. M. Shadiyeva and E. Urozaliev, “History of railway transport development in our country and foreign experiences,” Eurasian Journal of Academic Research, vol. 2, no. 8, pp. 221–226, 2022.
[17] G. Shadiyeva and G. Kholmirzaeva, “Family business and its development,” Eurasian Journal of Academic Research, vol. 2, no. 8, pp. 148–151, 2022.
[18] G. Shadieva and F. Saidmurodov, “Development of national tourism and theoretical foundations of its competitiveness,” Eurasian Journal of Academic Research, vol. 2, no. 8, pp. 115–124, 2022.
[19] G. M. Shadieva and Sh. O. Kuvandikov, “Rol semeynogo predprinimatelstva v razvitii ekonomiki strany,” in Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions, 2022, pp. 59–63.
[20] Z. S. Artikov, “In competitions conducted by belt wrestling use of fast technical methods efficiency,” American Journal of Social and Humanitarian Research, vol. 3, no. 11, pp. 253–255, 2022.
[21] A. Z. Saifiddinovich and U. F. Shokhrukhovich, “Social protection of the unemployed and their labor increasing competitiveness in the market,” American Journal of Social and Humanitarian Research, vol. 3, no. 3, pp. 61–63, 2022.
[22] Z. S. Artikov, “Yangi O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslari,” Iqtisodiyot va Moliya, no. 4(152), pp. 59–65, 2022.
[23] A. N. Uralovich, N. D. Abdulloevich, and A. Z. Sayfiddinovich, “An analysis of the demographic data of population of the Republic of Uzbekistan,” American Journal of Social and Humanitarian Research, vol. 2, no. 10, pp. 15–22, 2021.

Copyright © 2026 All rights reserved International Journal for Gospodarka i Innowacje This work licensed under a Creative Commons Attribution 4.0